

THE WOMEN'S CONTRIBUTIONS TO TYPE DESIGN

Radimira Georgieva Yordanova

“St. Cyril and St. Methodius” University of Veliko Tarnovo, Bulgaria

Abstract: *The article provides a short overview of women's contributions to type design from the last century to the present day. Inspirational stories that reveal typeface challenges, unmatched talent and professionalism. The article examines female type designers from the second half of the last century. You can also read about some of the modern names in the field of typography.*

Keywords: *Woman; History; 20th Century; 21st Century; Typeface.*

ПРИНОСЪТ НА ЖЕНИТЕ В ШИФРОВИЯ ДИЗАЙН

Радимира Георгиева Йорданова

Великотърновски университет „Св. Св. Кирил и Методий“, България

Типографията и шрифтовият дизайн, заемат фундаментална роля във визуалната комуникация. Една от главните характеристики, с които се отличава типографията, е нейната функционалност. Бидейки такава, тя често остава незабелязана сред различните елементи към принадлежащите им медии, които допринасят за адекватна и структурирана визуална комуникация. Количеството знания, вървящи ръка за ръка с типографията, в допълнение към строгите практики, процеси и правила, прилагани за създаването на шрифтово начертание или типографска композиция, често остават невидими за реципиента на графична информация.

В миналото подобна съдба споделят и жените, занимаващи се с печатарство и шрифтописане, оставащи в сянка, скромно сивити в своето ъгълче на историята, неотстъпващи по важност и принос в своята област.

Днес, за щастие, ситуацията в световен план не е такава, но отправяйки поглед назад в миналото, стигайки до 15-ти век, лесно можем да намерим не един пример за negliжиране на работата на жената в областта на шрифта и печатните издания. Настоящата статия предлага кратък обзор на някои от най-ярките постижения на жените от началото на 15 век (дори залитаме малко по-назад за кратко) до наши дни.

Историята на шрифтовия дизайн от преди дигиталната ера не изобилства с много известни имена на жени, главно защото техният принос остава недокументиран. През втората половина на 12-ти век, когато опциите за светско развитие на жените са били сведени до три - да бъде съпруга, да бъде монахиня или

да предлага тялото си срещу заплащане - жените, с изключение на тези от по-високите социални класи, не са получавали образование. Едва през 1920 г. Оксфордският университет позволява на жените да са пълноправни членове на институцията и да вземат образователна степен, наравно с мъжете (The Brand Identity (ed.), 2022), (University of Reading, n.d.), (Weaver, n.d.).

Нежната половина на обществото, участвала в разпространението и създаването на ръкописи още преди Гутенберг да усъвършенства своята печатна преса и да постави основите на типографията, такава каквато я познаваме днес. Сведения за монахини, работещи като преписвачи могат да се проследят назад в историята. Още Евсевий Кесарийски¹ пише за жени, които работели като писари.

През последната четвърт на 12-ти век жена писар в новооснован премонстратенски² манастир близо до Мюнхен нанася финалните щрихи на ръкопис, съдържащ проповеди върху Посланията и Евангелията. Тази жена предприема необичайна за времето си стъпка. В края на последното фолио, рисува кръст и в него пише: "Тази книга, която сестра Ирмингарт (Irmingart) пише, с позволението на Приор Хенри, принадлежи на манастира Свети Дионисий, Шефтларн³." Сестра Ирмингарт става една от малкото писари през 12-ти век - мъже или жени - които пишат своето собствено име под труда си. По това време подобен труд се смята за благочестив, затова писарите, без значение от пола, в знак на смиреност предпочитали да останат анонимни.

От 1476 г. до 1484 г. доминикански монахини от светилището Якобум де Риполи⁴ извършвали печатарска дейност във Флоренция. Те публикували не малък брой книги. Документи, свидетелстващи за заглавията на техните книги са открити през 18-ти век. Интересно е, че в този документ присъства името на първата жена композитор на страници. Монахиня, която през 1481-1482 г. композира фолио, което е към изданието на Il Morgante, (ISTC: ip01123500), произведение на италианския поет Луиджи Пулчи (Luigi Pulci/1432-1484 г.). За съжаление не успях да намеря точното име на монахинята, но справката свидетелства за съществуването на такъв документ. В Мантуна, Северна Италия, около 1476 г. Естелина Конат (Estellina Conat), жена на лекаря и печатар Абрахам Конат (Abraham Conat), има участие в композирането на една от първите Еврейски книги. Малко издание на Beḥinat ha'Olam⁵. В колофона Естелина Конат потвърждава с нейни думи участието си в създаването на книгата. По това време не е било необичайно жената на занаятчия в дадена област да работи рамо до рамо с него. Ателието и жилищните помещения на

¹ Евсевий Кесарийски (лат. Eusebius Pamphili, гр. Εὐσέβιος τῆς Καισαρείας) е раннохристиянски епископ и историк, наричан баща на църковната история. Роден около 263 - почива около 339 г.

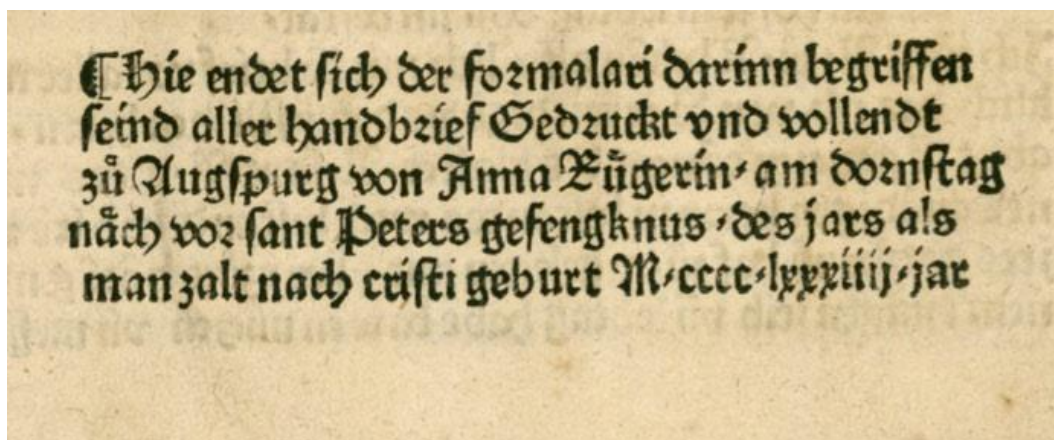
² Премонстранти или Норбертинци са членове на католически монашески орден, основан през 1120 г. от Свети Норберт Ксантенски в абатство Премонте, в близост до пикардийския град Лаон. Името си орденът получава по името на абатството, където е създаден, но е известен и като норбертински орден, по името на своя основател.)

³ Monastery of Saint Dionysius, Schäftlarn

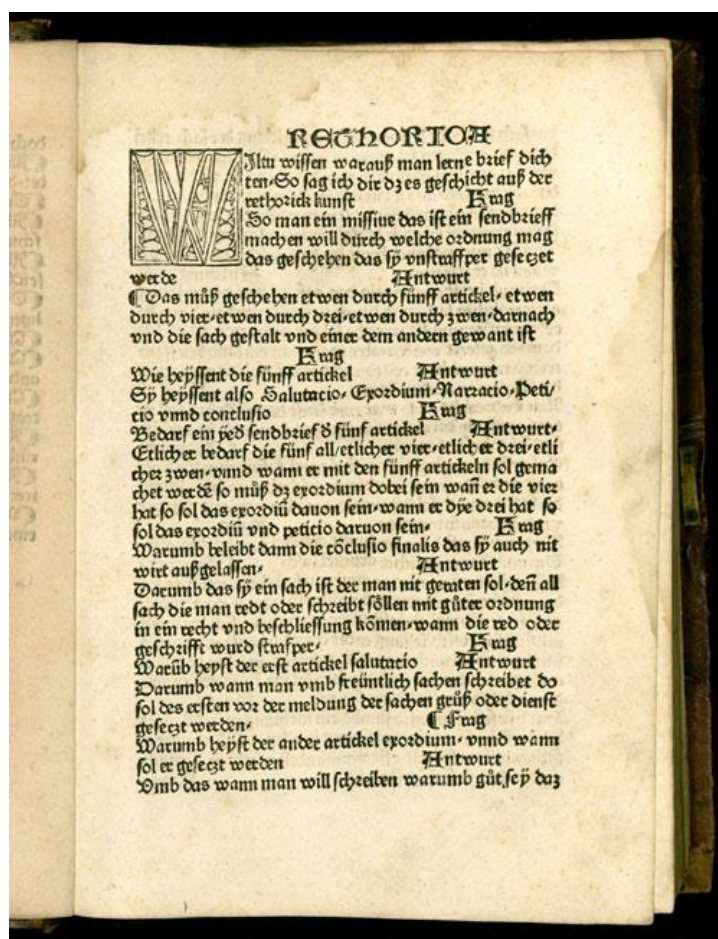
⁴ Jacobum de Ripoli

⁵ Beḥinat ha'Olam („Изследването на света“), дидактическа поема, написана след експулсирането на евреите от Франция през 1306 г.

печатниците от петнадесети век се сливат в едно, така че дори ако съпругите не участват пряко в печатането, те несъмнено са запознати с процесите, които протичат, когато става дума за печатане - някои повече, други по-малко.

Фигура 1. Колофон от Sachsenspiegel: Landrecht. Аугсбург: Anna Rügerin, 22 юни, 1484

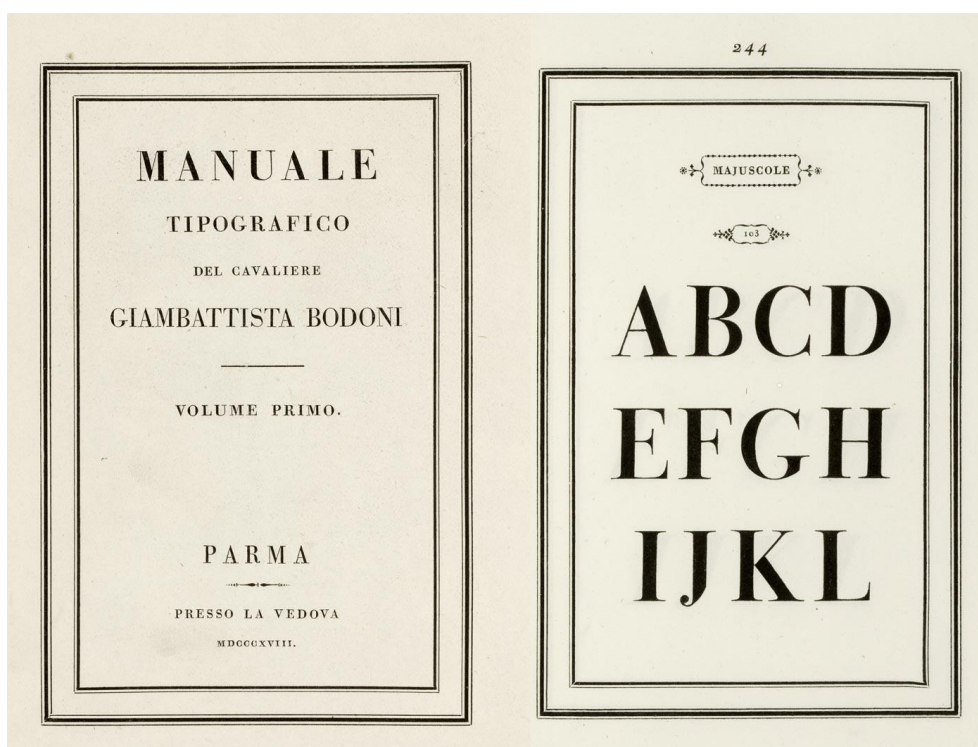
Фигура 2. Начална страница на Formulare und deutsch rhetorica. Аугсбург: Anna Rügerin, 29 юли 1484 г. ISTC: if00245500

Първата жена, която добавя името си в колофон на книга като печатар, не просто помощник, е Анна Рюгерин (Anna Rügerin, почива след 1484 г.). Тя публикува две издания фолиа през лятото на 1484 г. в Аугсбург, Германия (I Love Typography

Ltd., n.d.). Изглежда, че след смъртта на съпруга си Томас, Анна е поела пълен контрол върху печатницата. За своите книги Ана Рюгерин използва готически шрифт, създаден от Йохан Шьонспергер (Johann Schönsperger) и се придържа към него до 1492 г. (Parachute, n.d.).

През 16-ти век все повече жени се занимавали с продукцията на книги. Данните сочат, че между 1550 г. и 1650 г. поне 132 жени са участвали активно в публикуването или продажбата на книги на британския пазар.

Друг интересен пример, който можем да дадем е Маргарита Бодони (1758 - 1841 г.) - съпругата на един от най-знаменитите типографи и до ден днешен - Джамбатиста Бодони. Маргарита помага на съпруга си в неговите шрифтови проекти и подготовка на печатните издания. След смъртта му поема изцяло завършването на проекта на Бодони за издаване на поредица френски класици. През 1818 г. организира отпечатването на един от най-известните шрифтови спесимени "Manuale Typografico". Публикуван е в два тома, над 600 страници, от които 265 с шрифтови начертания, намаляващи постепенно в пунктове. Изданието съдържа колекция от главни букви, 181 страници с гръцки и ориенталски знаци, 1036 декорации и 31 примера за разделителни линии. На последните 20 страници можем да намерим символи, цифри и музикални знаци. Една наистина впечатляваща колекция.

Фигура 3. Страници от "Manuale Typografico"

Въпреки тези постижения и есенциалната роля на Маргарита в работата на Бодони, в първата биографична книга за типографа, издадена на език със заглавие „Джамбатиста Бодони: Неговият живот и неговият свят“ от Валери Лестър, на съпругата му е отделена по-малко от една страница. Известно име от втората половина на 19-ти век е това на Емили Фейтфул (Emily Faithfull, p. 1835 – п. 1895). Тя

е английски активист за правата на жените, който поставя началото на периодичното издание Английския женски журнал⁶. През 1857 г. се установява в Единбург, където отваря печатница, в която наема на служба само и единствено жени, нещо изключително необичайно за периода.

През 1859 г., Фейтфул премества дейността си в Лондон, където година по-късно, през 1860 г., основава печатницата Виктория Прес. Отново върна на принципите си, персоналът, който работи там е главно съставен от жени. Наема мъже, само за физически тежката работа. Това не се посреща топло от печатарското общество в Лондон. Според някои това насърчава ниския морал. Това не пречи на Емили Фейтфул да получи титлата Печатар и публицист на редовна служба към Кралица Виктория (Printer and Publisher in Ordinary to the Queen) през 1862 г. Признание, което трудно може да се negliжира (Parachute, n.d.), (Norman, n.d.), (Backspace, n.d.).

Нека пристъпим малко по-напред във времевата линия и обърнем поглед към началото на 20-ти век - периодът преди появата на компютърните технологии. Име, което не можем да подминем е това на Гудрун Запф-фон Хес (Gudrun Zapf-von Hesse, р. 1918 – п. 2019 г., Германия). Гудрун работи в областта на книговезането, калиграфията и типографията. Започва кариерата си като чирак и асистент в книговезницата на Ото Дорфнер във Ваймар от 1934 до 1937 г. Нейната калиграфска кариера стартира точно по това време. След приключване на чиракуването си през 1937 г., Гудрун Запф остава в книговезницата на Дорфнер до 1940 г. В същата година (1940 г.) получава магистърска степен по книговезане. Понататъшното си обучение получава в Берлинското училище за графични изкуства (1941 г.).

От 1944 г. до 1945 г. преподава книговезане и калиграфия с терапевтична цел на войници в болницата в Бад Ишъл, Австрия. След Втората световна война, през 1946 г., тя отваря своя собствена книговезница към шрифтовата леярна Бауер (Bauer type foundry) във Франкфурт. Работи там до края на 40-те години. Научава се как да изрязва букви, което ѝ помага да завърши своята първа месингова азбука - Hesse-Antiqua.

Кариерата на Гудрун Запф като шрифтов дизайнер започва, след като немската шрифтова леярна Щемпел (Stempel Type Foundry) ѝ възлагат поръчка, да направи шрифт за тях. Така се ражда шрифтът Diotima, пуснат за експлоатация през 1951 г. Курсивното начертание на Diotima бива наричано едно от най-добрите курсивни начертания, създавани някога, както и „съвършен шедьовър“. През 70-те години на 20-ти век Гудрун и нейният съпруг (Херман Запф⁷ (Hermann Zapf р. 1918 – п. 2015 г.)) работят заедно по неговата шрифтова гарнитура Marconi.

⁶ English Woman's Journal - периодично издание, занимаващо се предимно с проблемите на заетостта на жените и равенството.)

⁷ Известен немски типограф, получили световно признание. Някои от шрифтовете които е създал са : Palatino, Optima, and Zapfino. За него се смята, че е един от най-великите шрифтови дизайнери на всички времена.

ABC 🌿 DARMSTADT
 EFG 🌿 HESSEN
 IJKLMNOPO 🌿 POTSDAM
 QRSTUV 🌿 WEIMAR
 XY 🌿 ZAPF von HESSE
 12345 ♦ 67890

Фигура 4. Hesse-Antiqua

С развитието на технологиите, през втората половина на 20-ти век, Гудрун Запф продължава да създава шрифтове, като използва фото композиране и дигитална технология за дизайните си. Активно създава шрифтове през 90-те години за големи компании като Бертхолд (Berthold), Битстрийм (Bitstream) и UPM Хамбург (URW Hamburg).

През 1991 г. Гудрун Запф е отличена с награда Фредерик У. Гауди⁸ (Frederic W. Goudy Award). Тази награда се дава на изключителни практики и/или теоретици в областта на калиграфията и типографията. Една наистина висока чест. Запф е едва втората жена, която получава това отличие.

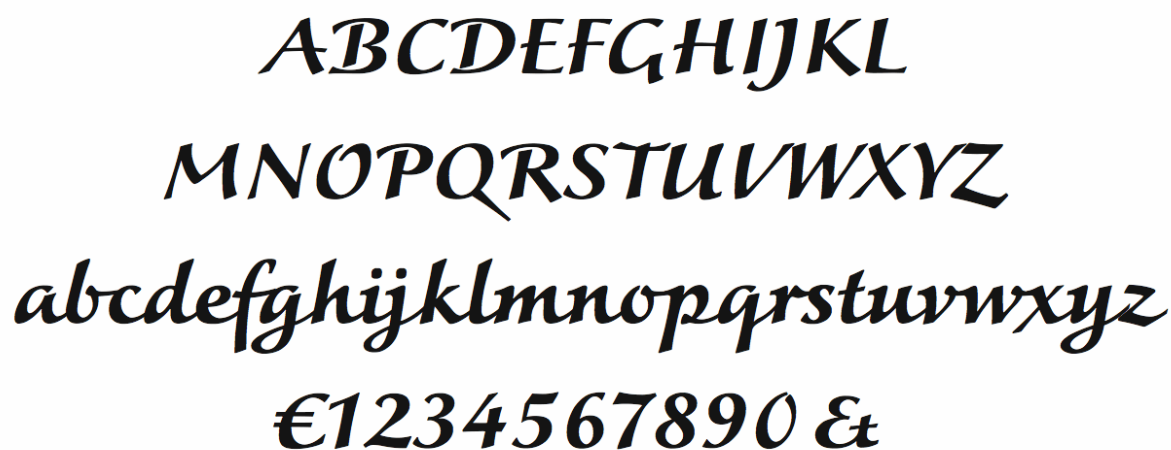
Калиграфията винаги е била в основата на шрифтовите начертания на Гудрун. В речта си, когато приема наградата Фредерик У. Гауди, споделя, че тайната ѝ е неспирното, интензивно изучаване и ежедневно практикуване на калиграфия.

През 2001 г. Гудрун е отличена с награда за цялостен принос от Приятели на Калиграфията (Friends of Calligraphy).

Друг интересен пример, който може да разгледаме, е практиката за наемане на жени в определени департаменти на корпорация Монотайп (Англия) в периода 1910 - 1990 г. Главната задача на департаментите за рисуване на букви (TDO - Type Drawing Office) била да се създават чертежи на букви по предварително подадени данни, необходими за производството на шрифтове в метален, фотонаборен или цифров формат. Освен Монотайп, данните сочат също, че не малък брой компании в Европа, като Deberny & Peignot (Франция), Simoncini (Италия), Monotype and Linotype

⁸ Наградата се дава от Rochester Institute of Technology, Rochester.

(Великобритания), Berthold (Германия), както и такива в САЩ, назначавали предимно жени в тези департаменти. Те допринасят активно в дизайна, развитието и продукцията на много от шрифтовете, създадени през 20-ти век. За съжаление, какъв и в каква степен точно е бил приносът не е подробно документирано (Backspace, n.d.).

Фигура 5. Colombine T L Bold 1991

В департаментите за рисуване на букви жените имали за задача да адаптират оригиналните чертежи и рисунки на шрифтовите дизайнери във формат, който е съвместим за индустриална продукция на печатните матрици, за съответните машини. Също така се извършвали промени на вече съществуващи шрифтове във формат и адаптиране към изискванията за различни видове пред дигитален печат, а във втората половина на 20-ти век за фотонабор и дигитален печат. Жените, работещи в тези департаменти също така трябвало да разширяват вече съществуващи шрифтове, като добавяли пунктуация, акцидентни знаци, липсващи главни и/или редовни букви, включвайки различни тежести и адаптиране към по-големи или по-малки пунктове. Жените в офисите за рисуване на букви, правили възможно оригиналната идея на даден типограф да се превърне в завършена шрифтова, функционираща гарнитура.

Уменията, които трябвало да притежава една жена, за да бъде наета на работа в тези департаменти, изобщо не са за подценяване. Според Дейвид Сондърс, който ръководи Monotype TDO през 60-те години на миналия век, да си служител в тези офиси изисква логичен ум, добри умения за рисуване и изострено чувство за пропорция. Жените, които рисували и чертаели шрифтовете по вече зададен проект, не бивало да променят значително идеята на типографа, концепцията трябвало да се спазва на всяка цена, но все пак да се нанасят нужните промени, за да може начертанието да работи за висок печат. Описанието на Сондърс за трудовите характеристики, които търсел в служителите си, извадено от архивите на Монотайп (1956 г.) е следното: „използване на критично въображение“ и „най-проницателни усилия за интерпретиране и реализиране на истинското намерение на дизайнера“, както и „специфично упражняване на преценка — и

натрупани познания за това как дадено начертание се държи адаптирано към определената технология за възпроизвеждане“ били нужни и „знания за поведението и навиците на четящото око“. Няколко от имената, изпъкнали сред останалите са тези на Патриша Сондърс и Дора Притчет.

Патриша Сондърс (р. 1933 - п. 2019 г.) се присъединява към департаментите за рисуване на букви на Монтатип в Салфордс, Съри през 1951 г. Патриша допринася за изработването на много от шрифтовете „звезди“ на Монтатип, като Castellar, Spectrum и Glint Ornaments. П. Сондърс напуска работа, за да създаде семейство със съпруга си през 1960 г., но за разлика от повечето жени, които прекратявали трудови отношения поради същата причина, тя се връща на работа през 1982 г. Малко след това се включва в голям проект, който изисква доразвиването и адаптирането на шрифт за the Monotype Lasercomp - първият за времето си дигитален лазерен фотонаборен шрифт. Под надзора на Робин Никълъс (Robin Nicholas), Патриша работи и по проекти, които в последствие се превръщат в едни от най-иконичните шрифтове на Монтатип, като Van Dijck и Centaur. Тук може да споменем и цялостният редизайн на Felix Titling. Шрифтът първоначално е разпространяван от Монтатип през 30-те години на 20-ти век и е базиран на работата на калиграфа Феличе Фелисиано (Felice Feliciano), който твори през 15-ти век. Шрифтовите подвизи на Патриша Сондърс не спират до тук. Не остава незабелязан и приносът ѝ в началото на 80-те години на 20-ти век, когато тя помага за осъществяването на поредица от шрифтове, произведени от Монтатип, които в последствие Майкрософт инкорпорира в софтуерите си. Известен такъв шрифт е семейството Arial - проект, съвместно разработен с Робин Никълъс. Начертанието Arial е базирано на шрифта Monotype Grottesque. През 1992 г. П. Сондърс проектира Columbus - дигитален шрифт „с испански привкус“ в знак на почит към Христофор Колумб.

Друго име, което е интересно от периода е Дора Притчет. Тя се присъединява към екипа на Монтатип през 1908 г. (на 22 години) и посвещава живота си да се издигне кариерно в тази корпорация, като след 1937 г. година успява - компанията ѝ два място, равнопоставено на старшите мениджъри, заемащи ръководни позиции.

Постиженията на жените в областта на типографията продължават да се трупат и началото на дигиталната епоха само допринася за това.

Сюзън Кере е американски графичен дизайнер и типограф. Тя е пионер в създаването и развитието на пиксел арт дизайна, както и в областта на компютърния интерфейс. Като най-известна е ролята ѝ в създаването на графични елементи и шрифтове за първия Apple Macintosh между 1983 и 1986 г. Вдъхновена от мозайките, бродирането и поантилизма, тя нарисова ръчно няколко пикселни икони върху милиметрова хартия с малка мрежа. Днес все още се използват някои от тях, добре известните ни Lasso, Grabber и Paint Bucket.

Сюзън Кере не се оставя да бъде уплашена от новите технологии, използва в своя полза както предимствата, които предлагат, така и ограниченията. Там, където

повечето хора виждат непреодолими препятствия, тя вижда проблем за разрешаване и не спира, докато не го направи. Нейните оригинални шрифтове са ограничени до 9×7 пиксела на знак, но въпреки това тя решава проблема с типичния назъбен вид на съществуващите компютърни шрифтове, като използва само хоризонтални, вертикални или 45-градусови линии. Сред шрифтовете, върху които работи са Chicago typeface, който е използван за интерфейса на класическия Mac OS и първите 4 генерации на Apple iPods.

Фигура 6. Шрифтът Chicago

По-късно е и дизайнер за NeXT. Където отново работи в насока създаване на икони и шрифтове за Microsoft и IBM. През 2015 г. се присъединява към компанията Pinterest, където впоследствие става арт директор.

Когато става дума за пионери в ранните години на дигиталната епоха, няма как да пропуснем Сузана Лико (Zuzana Licko). Заедно със съпруга си Руди Вандерланс (Rudy VanderLans) през 1984 г. основават Emigre Graphics - компания за създаване на дигитални шрифтове. Сами публикуват списанието Emigre, чието влияние се простира не само върху навигирането на визуалните вкусове на своето време, но и дълго след това. Лико, още в зората на дигиталната ера, се запознава с новата технология и я използва свободно и смело. Работи върху един от първите Макинтош компютри и създава невиджани за времето си дигитални шрифтове. Портфолиото ѝ включва повече от три дузини семейства шрифтове, включително популярните Mrs. Eaves, Modula, Filosofia и Matrix.

Карол Туомбли (Carol Twombly) е позната с шрифтове, като Trajan и Charlemagne. Докато расте, Карол експериментира в различни области на

изкуството. Накрая обаче нейното сърце се спира на дизайна и по-специално на шрифтовия дизайн. По нейни думи, тя открива това, че комуникацията чрез поставяне на черни форми върху бял лист хартия предоставят приветстващ баланс между свобода и структура. Шрифтови дизайни, като Trajan, Charlemagne, Lithos, and Adobe Caslon са инспирирани от класически буквени форми, като ранни гръцки надписи и шрифтове на Уилям Каслън от 18-ти век. Докато дизайни, като Viva и Nueva изследват нови територии, но все пак остават свързани с традициите. Карол Туомбли получава наградата Charles Peignot през 1994 г. Това признание се дава от the Association Typographique Internationale за изключителни приноси в областта на шрифта. Тя е първата жена, която бива удостоена с тази чест, (Adobe, n.d.) (Backspace, n.d.).

Крис Холмс (родена през 1950 г., Калифорния) е американски дизайнер на шрифтове, калиграф, преподавател по шрифтов дизайн и аниматор. Тя, заедно с Чарлз Бигълоу, създават шрифтове Lucida и Wingdings, както и още много други шрифтови дизайни. Сред тези проекти са познати имена, като Microsoft Wingdings (Windows 95 и 98), Lucida Console (Windows NT), TrueType Chicago, Monaco, Geneva, New York, Apple Chancery, Textile, Capitals (Macintosh OS), Lucida Unicode (Java, Solaris и Lucent Inferno). Крис Холмс получи наградата RIT Frederic W. Goudy за 2012 г. за отлични постижения в типографията.

Можем да продължаваме още дълго да изброяваме имена, заслужили почести в областта на шрифтовия дизайн. Но нека обърнем внимание, дори и за кратко, на българската шрифтова сцена и по-специално на съвременните професионалисти в тази област.

Първият типограф, на когото ще се спрем е Ани Димитрова. Родена е през 1988 г. в София. Висшето си образование завършва в Националната художествена академия, София. Специалност „Книга, илюстрация и печатна графика“. През 2014 г. завършва магистратура, специалност „Шрифт“, отново в НХА. А. Димитрова започва работа в известното студио Fontabric. За две години (2017 – 2019 г.) е част и от шрифтовото студио Lettersoup. От 2019 година, предприема решителната крачка да стартира самостоятелна дейност и да се занимава предимно с разработка на авторски шрифтове. Част от начертанията, съставляващи впечатляващото портфолио на Ани Димитрова са: Kardinal, Vocal, Maver, Thalweg⁹ (Dzhanovska, 2015).

Друго име, което се открива на българската сцена е това на Кристина Костова. Тя създава първия български шрифт за хора с дислексия. Буквеното начертание е под названието Aldus. Друга интересна характеристика е това, че Aldus не затруднява и обикновения читател. Особеностите, които правят Aldus лесно четим, се крият във фини промени в стила на буквите - тяхната дебелина, горните и долните дължини и разстоянието между отделните знаци (Dzhanovska, 2015).

⁹ По оригинален шрифтов проект на Иван Кьосев от 1993 г.

Фигура 7. Авторски шрифт „Maver”

Фигура 8. Авторски шрифт „Thalweg”

Други имена, които само ще споменем, но в никакъв случай не са по-малко важни са тези на Криста Радоева, Жаклин Жекова (съосновател на студиото Letter Collective), Вероника Славова (Typedepot) и Елизавета Дюлгерова.

Вирджиния Улф пише, че през по-голямата част от историята на човечеството, зад подписа “анонимен” стои жена. За щастие в днешно време това не е така и имаме право с ясен и висок глас да не оставаме анонимни. Важното е да не приемаме това право с лека ръка и винаги да се стараем да допринасяме за обогатяване на шрифтовата област, за да можем с гордост да поставяме имената под проектите си.

References

Adobe (n.d.). Carol Twombly | Adobe Fonts. Available at: <https://fonts.adobe.com/designers/carol-twombly> (last view: 01.03.2024).

Backspace (n.d.). Women Set Type! -- Social Design Notes. Available at: <https://backspace.com/notes/2004/04/women-set-type.php> (last view: 01.03.2024).

Dzhanovska, N. (2015). Myastoto na zhenite grafichki v balgarskoto izkustvo prez XX vek (in Bulgarian). Izkustvo i zhivot: yubileen sbornik. VTU “Sv. sv. Kiril i Metodii”, FII, dokladi ot Mezhdunarodna nauchna konferentsiya v chest na 85-godishninata na prof d. izk. Valentin

Angelov, Veliko Tarnovo, Bulgariya, UI "Sv. sv. Kiril i Metodii", 23-24 oktombri 2015 g., p. 249-264, ISBN 978-619-208-077-8 // [Джановска, Н. (2015) – "Мястото на жените графички в българското изкуство през XX век", Изкуство и живот: юбилеен сборник. ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“, ФИИ, доклади от Международна научна конференция в чест на 85-годишнината на Проф. д. изк. Валентин Ангелов, В. Търново, България, УИ „Св. св. Кирил и Методий“, 23-24 октомври 2015 г., с. 249–264, ISBN 978-619-208-077-8]

I Love Typography Ltd. (n.d.). I love Typography (ILT), the world's favorite fonts and typography blog/ And now you can buy fonts too. Available at: <https://ilovetypography.com/2014/10/15/the-first-female-typographer/> (last view: 01.03.2024).

Norman, Jeremy M. (n.d.). Emily Faithfull Founds the Victoria Press for the Employment of Women : History of Information. Available at: <https://www.historyofinformation.com/detail.php?id=4429> (last view: 01.03.2024).

Parachute. (n.d.). Anna Rügerin, the first female typographer ever | TypeRoom. Available at: <https://www.typeroom.eu/anna-rugerin-the-first-female-typographer-ever> (last view: 01.03.2024).

The Brand Identity (ed.). (2022). TypeOne Magazine, Issue 05, September 2022, Printed in UK, Pression, ISSN: 2635-0335

University of Reading. (n.d.). Women in Type — Rediscovering women's contribution to type history. Available at: <https://www.women-in-type.com> (last view: 01.03.2024).

Weaver, A. (n.d.). "Femme Type", Published by "People in print", ISBN: 917-1-5272-4222-7

Радимира Йорданова

Великотърновски университет

"Св. св. Кирил и Методий"

Велико Търново, България

ORCID <https://orcid.org/0000-0001-9501-3821>

Booxs36@gmail.com

AUTHOR'S DATA WERE PUBLISHED ACCORDING GDPR RULES AND PUBLICATION ETHICS OF THE JOURNAL (<http://www.math.bas.bg/vt/kin/>)

Received: 13 May 2024
Accepted: 16 June 2024
Published: 30 June 2024
DOI: <https://doi.org/10.55630/KINJ.2024.100107>

Abstract and keywords in Bulgarian

Резюме: Докладът представя общ преглед на приносът на жените в шрифтовия дизайн главно от миналия век, отправя за кратко поглед и към по-далечни епохи. Представен е и кратък обзор на няколко имена от съвременното, в частност, на българската шрифтова сцена. Вдъхновяващи истории, които разкриват шрифтови предизвикателства, ненадминат талант и професионализъм.

Ключови думи: типография, жена, история, 20-ти век, 21-век, шрифт.

KIN Journal, 2024, Volume 10, Issue 1

Science Series Cultural and Historical Heritage: Preservation, Presentation, Digitalization

Научна поредица Културно-историческо наследство: опазване, представяне, дигитализация

Научная серия Культурное и историческое наследие: сохранение, презентация, оцифровка

Editors	Редактори/съставители
Prof. PhD. Petko St. Petkov	проф. д-р Петко Ст. Петков
Prof. PhD. Galina Bogdanova	проф. д-р Галина Богданова
Copy editors	Технически редактори
Assist. prof. PhD. Nikolay Noev	гл. ас. д-р Николай Ноев
PhD. Paskal Piperkov	д-р Паскал Пиперков
© Editors, Authors of Papers, 2024	© Редколегия, Авторски колектив, 2024
Published by	Издание на
Institute of Mathematics and Informatics at the Bulgarian Academy of Sciences, Sofia, Bulgaria	Институт по математика и информатика при Българска академия на науките, София, България

<http://www.math.bas.bg/vt/kin/>

ISSN: 2367-8038